

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
22/3836

DERES REFERANSE

DATO
31.03.2023

Tilråding om systemviktige foretak

Etter forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV ([CRR/CRD IV-forskriften](#)) § 31, skal Finanstilsynet hvert år, innen utgangen av første kvartal, gi råd til Finansdepartementet om hvilke foretak som bør anses som systemviktige i Norge, og oppfylle et særskilt bufferkrav på 1 eller 2 prosent.¹ Forskriftens kriterier angir hvilket særskilt bufferkrav hvert systemviktig foretak skal ha. Nedenfor identifiseres systemviktige foretak basert på forskriftskravene.

Systemviktige foretak basert på hovedkriteriene i forskriften

Vurderingen av systemviktighet skal etter forskriften ta utgangspunkt i foretakenes forvaltningskapital som andel av Fastlands-Norges BNP og foretakenes utlån til publikum i Norge som andel av samlede utlån til publikum i Norge.

Foretak som oppfyller minst ett av følgende kriterier, skal etter forskriften § 30 annet ledd anses som systemviktige i Norge og ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent:

- foretak som ved utgangen av det foregående år hadde forvaltningskapital som utgjorde mer enn 10 prosent av Fastlands-Norges BNP,
- foretak som ved utgangen av foregående år hadde utlån til publikum i Norge som utgjorde mer enn 5 prosent av samlede utlån til publikum i Norge.

Foretak som oppfyller minst ett av følgende kriterier, skal etter forskriften § 30 tredje ledd anses som systemviktige i Norge og ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent:

- foretak som ved utgangen av det foregående år hadde forvaltningskapital som utgjorde mer enn 20 prosent av Fastlands-Norges BNP,
- foretak som ved utgangen av foregående år hadde utlån til publikum i Norge som utgjorde mer enn 10 prosent av samlede utlån til publikum i Norge.

Beregningen av indikatorene er basert på foretakenes konsernregnskap per 31. desember 2022 tillagt utlån i de deleide kredittforetakene som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett som ikke inngår i konsernregnskapet.² De to indikatorene beskrives nærmere nedenfor.

¹ Se finansforetaksloven § 14-3 (4).

² Eierandeler under 50 prosent, innregnet forholdsmessig ut ifra eierandeler i foretakene per utgangen av 2022.

Forvaltningskapital som andel av Fastlands-Norges BNP

I tabell 1 vises forvaltningskapital i de største norske bankene og kredittforetakene (ingen finansieringsforetak er av en størrelse som er nær grensene for forvaltningskapital og utlån). Siden forvaltningskapitalen er beregnet på konsolidert nivå, inngår også norske foretaks aktivitet i utlandet i grunnlaget.

Tabell 1 Norske foretak (konsern) med forvaltningskapital som utgjør mer enn 5 prosent av Fastlands-Norges BNP, nominelle verdier i mrd. NOK per 31. desember 2022

	Forvaltningskapital (i mrd. NOK)	Andel av Fastlands-Norges BNP	Endring i andel fra 2021 ³ (prosentpoeng)
DNB Bank ASA	3 236	90,7 %	1,9
Kommunalbanken AS	492	13,8 %	-0,6
Sparebank 1 SR-Bank	346	9,7 %	0,4
Nordea Eiendomskreditt AS	330	9,2 %	0,4
Sparebanken Vest	264	7,4 %	0,3
Sparebank 1 SMN	251	7,0 %	-0,6
Santander Consumer Bank AS	203	5,7 %	-0,2
Sparebank 1 Østlandet	197	5,5 %	-1,0

Basert på denne indikatoren oppfyller DNB Bank ASA og Kommunalbanken AS kriteriet for systemviktige foretak i Norge. Etter forskriftens § 30 skal DNB Bank ASA ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent, mens Kommunalbanken AS skal ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

Utlån til publikum i Norge som andel av samlede utlån til publikum i Norge

I beregningen av markedsandel inngår utlån til publikum fra samtlige banker, kredittforetak og finansieringsforetak, inkludert filialer av utenlandske foretak, i nevneren. Tabell 2 viser samlede utlån til publikum fra norske foretak med høyest markedsandel i Norge.

Tabell 2 Norske foretak (konsern) med markedsandeler for utlån til publikum over 2 prosent, nominelle verdier i mrd. NOK per 31. desember 2022

	Utlån	Markedsandel	Endring i andel fra 2021 (prosentpoeng)
DNB Bank ASA	1 551	26,1 %	1,5
Nordea Eiendomskreditt AS	323	5,4 %	0,3
Kommunalbanken AS	313	5,3 %	-0,2
Sparebank 1 SR-Bank	250	4,2 %	0,1
Sparebanken Vest	224	3,8 %	0,1
Sparebank 1 SMN	210	3,5 %	0,0
Sparebank 1 Østlandet	187	3,2 %	0,1
Sparebank 1 Nord-Norge	132	2,2 %	0,0
Sparebanken Sør	124	2,1 %	0,0

³ Grunnet revisjon av tallene for BNP Fastlands-Norge kan oppgitt endring i andel avvike fra tabell i fjorårets brev.

Basert på denne indikatoren anses DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Nordea Eiendomskreditt AS som systemviktige foretak i Norge. DNB Bank oppfyller kriteriet for et særskilt bufferkrav på 2 prosent. Kommunalbanken og Nordea Eiendomskreditt oppfyller kriteriet for et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

Utenlandske filialer

To filialer av utenlandske banker, Nordea Bank Abp og Danske Bank A/S, oppfyller også begge kriteriene i forskriften. Nordeas filial har forvaltningskapital som utgjør mer enn 20 prosent av Fastlands-BNP, mens forvaltningskapitalen til Danske Banks filial utgjør mer enn 10 prosent av Fastlands-BNP. Foretakenes markedsandeler for utlån til publikum overstiger 5 prosent av totale utlån. Siden dette er filialer av utenlandske banker, anses de ikke som systemviktige etter forskriften.

Andre kriterier

Finanstilsynet skal etter forskriftens § 31 også basere sitt råd på "*en vurdering av blant annet foretakets størrelse, foretakets omfang av virksomhet i Norge og i andre land, foretakets kompleksitet, foretakets rolle i den finansielle infrastrukturen og i hvilken grad foretaket er sammenvevet med resten av det finansielle systemet.*" Finanstilsynet har valgt å se hen til [anbefalinger fra Den europeiske banktilsynsmyndighet \(EBA\) om identifisering av nasjonalt systemviktige foretak](#).

EBAs anbefalinger omfatter kvantitative kriterier som kan suppleres med skjønnsmessige vurderinger for institusjoner som ikke anses systemviktige etter den kvantitative analysen. EBA anbefaler at den skjønnsmessige vurderingen gjøres ved hjelp av enkeltscore på de kvantitative kriteriene eller ved bruk av 49 valgfrie kvalitative og kvantitative indikatorer. Begge de norske forskriftsindikatorene er blant disse. I den kvantitative analysen beregnes en score for hver institusjon basert på følgende kriterier:

Kriterier	Indikatorer	Vekt
Størrelse	Forvaltningskapital	25 %
Betydning	Verdi av innlandske betalingstransaksjoner	8,33 %
	Innskudd til private innskytere i EU	8,33 %
	Lån til private låntakere i EU	8,33 %
Kompleksitet	Verdi av OTC-derivater	8,33 %
	Forpliktelser i andre land	8,33 %
	Fordringer i andre land	8,33 %
Sammenkobling	Forpliktelser innen finansmarkedet	8,33 %
	Eiendeler innen finansmarkedet	8,33 %
	Utestående gjeldsinstrumenter	8,33 %

For hver indikator beregnes en verdi som representerer institusjonens andel av samlet masse innenfor hver indikator, uttrykt i basispunkter. Disse indikatorverdiene vektes så sammen til en score per kriterium og deretter en totalscore. Foretak som får totalscore på 350 eller høyere, skal automatisk anses som systemviktige, ifølge EBAs anbefalinger. Nasjonale myndigheter kan øke eller senke denne grensen basert på nasjonale forhold. Anbefalingen åpner også for å identifisere systemviktige foretak basert på skjønn. Beregningsutfordringer ved EBAs metodikk er forklart i vedlegg til [Finanstilsynets råd i 2015](#).

Tabell 3 Norske foretak (konsern) med totalscore over 100 ved bruk av EBAs metodikk per 31. desember 2022

	Totalscore	Størrelse	Betydning	Kom-pleksitet	Sammen-kobling
DNB Bank ASA	3961	3220	3304	5080	4238
Kommunalbanken AS	502	544	8	550	906
Sparebank 1 SR-Bank	414	399	301	445	510
Sparebank 1 SMN	288	335	272	143	404
Santander Consumer Bank AS	274	224	190	424	258
Sparebanken Vest	230	291	265	92	271
Sparebank 1 Østlandet	208	264	201	79	290
Nordea Eiendomskreditt AS	188	364	186	10	191
Sparebank 1 Nord-Norge	162	189	153	50	257
Sparebanken Sør	138	174	139	47	192

I tabell 3 vises indikatorene for norske foretak med totalscore over 100 ved bruk av EBAs metodikk per 31. desember 2022. DNB Bank ASA og Kommunalbanken AS har en totalscore over 350, mens Nordea Eiendomskreditt AS har en totalscore på 188. Sparebank 1 SR-bank har en totalscore på 414, mens bankens totalscore var på 323 i 2022. Bankens score har økt for alle de fire underindikatorene (størrelse, betydning, kompleksitet og sammenkobling). Økningen fra 2022 er størst for indikatoren "kompleksitet".

Samlet vurdering og råd

Systemviktige foretak har særlig stor betydning for det finansielle systemet og realøkonomien. Slike foretak skal ha et høyere krav til ren kjernekapital for å ha en større tapsbærende evne, og dermed redusere sannsynligheten for at foretakene får økonomiske problemer som kan ha alvorlige negative konsekvenser for det finansielle systemet og realøkonomien.

Basert på kriteriene i CRR/CRD IV-forskriften, tilrår Finanstilsynet at DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Nordea Eiendomskreditt AS anses som systemviktige foretak. Sparebank 1 SR-bank har en forvaltningskapital som er nær kvalifikasjonskravet i forskriftens § 30 annet ledd, samtidig som bankens EBA-totalscore er høyere enn grensen for automatisk identifisering av systemviktige foretak. Ifølge § 31 skal Finanstilsynets råd baseres på en bredere vurdering. Etter en samlet vurdering tilrår det at også Sparebank 1 SR-bank anses som systemviktig.

Finanstilsynet tilrår at DNB Bank ASA skal ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent, og at Kommunalbanken AS, Nordea Eiendomskreditt AS og Sparebank 1 SR-bank skal ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

For Finanstilsynet

Per Mathis Kongsrud
direktør for digitalisering og analyse

Anneli Solberg
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.